

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра філософії та міжнародної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ лісового

і садово-паркового господарства

Василишин Р.Д.

2024 р.

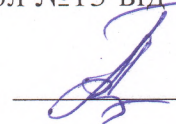
«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри філософії та міжнародної комунікації

Протокол №13 від «16» травня 2024 р.

Завідувач кафедри

Культенко В.П.

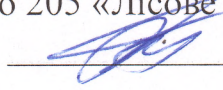

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 205 «Лісове господарство»

Пузріна Н.В.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Латинська мова

Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність 205 «Лісове господарство»

Освітня програма «Лісове господарство»

ННІ лісового і садово-паркового господарства

Розробник:

доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, канд. філол. наук, доцент
Вакулик І.І.

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни *Латинська мова*

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>205 «Лісове господарство»</i>	
Освітня програма	<i>«Лісове господарство»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>залік</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)		
Семестр		
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	<i>45 год.</i>	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>3 год.</i>	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета - ознайомити студентів з основами латинської мови, допомогти набутти практичних умінь та навичок використання фахової латиномовної термінології у навчальній, науковій та виробничій діяльності.

Завдання полягає у формуванні професійно-термінологічної компетентності студентів, сфокусованої на вивченні латинської біологічної терміносистеми в таких її субтерміносистемах: ботанічна, фітопатологічна, зоологічна та хімічна. Загальноосвітні завдання курсу полягають у розширенні лінгвістичного світогляду студентів, у підвищенні їх загальної мовної культури шляхом удосконалення навичок нормативного вживання інтернаціоналізмів греко-латинського походження. Виховне та загальноосвітнє значення також має знайомство студентів з історією виникнення латинської мови, її значенням у розвитку європейської культури та науки.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 3. Здатність використовувати знання й практичні навички для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання.

СК 4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативнодовідкових матеріалів.

СК 5. Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду.

СК 9. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.

СК 12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної форми здобуття вищої освіти;
- скороченого терміну денної форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	л а б	ін д	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Вступ. Фонетика. Морфологія: Частини мови.												
Тема 1. Фонетична система латинської мови.	6	1	2	-	-	3	--	-	-	-	-	-
Тема 2. Довгі та короткі склади. Наголос.	6	1	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Частини мови. Іменник. Граматичні категорії іменників.	6	1	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Прикметник. Граматичні категорії прикметників.	6	1	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 5. I відміна іменників. Біологічна таксономія. Біномінальні назви.	6	1	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 6. II відміна іменників.	6	1	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Іменники і прикметники III відміни.	6	1	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	42	7	14	-	-	21	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Біологічна таксономія. Словотвір												
Тема 8. IV і V відміни іменників. Триномінальні та складені назви рослин і тварин.	7	2	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Уніномінальні назви рослин і тварин.	7	2	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Загальні відомості про словотворення: складання основ.	5	-	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 11. Числівник.	5	-	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 12. Суфіксація. Латинська хімічна номенклатура.	5	-	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 13. Префіксація.	5	-	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 14. Інформативний зміст латинських назв рослин і тварин.	7	2	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-

Тема 15. Індивідуальні назви рослин і тварин.	7	2	2	-	-	3	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	48	8	16	-	-	24	-	-	-	-	-
Усього годин	90	15	30	-	-	45	-	-	-	-	-

3. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фонетична система латинської мови	2
2	Довгі та короткі склади. Наголос	2
3	Частини мови. Іменник. Граматичні категорії іменників	2
4	Прикметник. Граматичні категорії та прикметників	2
5	I відміна іменників. Біологічна таксономія. Біномінальні назви	2
6	II відміна іменників	2
7	Іменники і прикметники III відміни	2
8	IV і V відміни іменників. Триномінальні та складені назви рослин і тварин	2
9	Уніномінальні назви рослин і тварин	2
10	Загальні відомості про словотворення: складання основ	2
11	Числівник	2
12	Суфіксація. Латинська хімічна номенклатура	2
13	Префіксація	2
14	Інформативний зміст латинських назв рослин і тварин	2
15	Індивідуальні назви рослин і тварин	2
	Разом	30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія становлення біологічної термінології та номенклатури	2
2	Наголос у ботанічних термінах	4
3	Латинські назви гібридів і культурних рослин	4
4	Студентський гімн «Gaudeamus». Лексичний мінімум (1-2 відміни іменників)	12
5	Етимологія латинських термінів I-V відмін	2
6	Узгодження іменників з прикметниками	4
7	Таксономічні категорії. Біномінальні та триномінальні назви.	4
8	Латинські речення (Фразеологічний мінімум – 100 висловів). Лексичний мінімум (3-5 відміни іменників; прикметники)	13
	Разом	45

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- залік;
- модульні тести;
- участь у конференціях;
- олімпіада з дисципліни.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- інші види.

7. Методи оцінювання.

- залік;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проекти;
- реферати, есе;
- захист лабораторних та практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=491>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;

- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Балалаєва, О. Ю., Вакулик, І. І. Елементарний курс латинської мови та основи ботанічної термінології: навчально-методичний посібник. Київ: Alex Print, 2012. 76 с.
2. Балалаєва, О. Ю., Вакулик, І. І. Латинська мова та основи біологічної систематики: навчальний посібник для студентів ВНЗ. Київ: Фітосоціоцентр, 2013. 324 с.
3. Балалаєва, О. Ю., Вакулик, І. І. Латинська мова та основи біологічної термінології: навчальний посібник. Київ: НУБіП України, 2014. 375 с.
4. Вакулик, І. І. «Гаудеамус» від джерел походження до культу. Міжнародний філологічний часопис. 2020. 11(2). <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Filol/issue/view/596>
5. Вакулик, І. І. Давньогрецька та латинська мови як джерело сучасної наукової термінології: монографія. Вид. 2-е, доповн. Київ: НУБіП України, 2014. 296 с.
6. Вакулик, І. І. Латинська мова: шляхи проникнення у нові західноєвропейські мови. Науковий вісник національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: філологічні науки № 257. 2016. <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Filol/article/view/11178/9791>
7. Вакулик, І. І. Лінгвістичні аспекти наукової комунікації у синхронії та діахронії. Київ: КПСервіс, 2015. 280 с.
8. Вакулик, І. І. Наукова термінологія як фактор формування наукової компетенції. Sciencerise. РС «Technology center». 2016.9.(1).
9. Енциклопедичний словник-довідник ландшафтника: словник / А. І. Кушнір [та ін.]. Київ: ЦП "Компринт", 2021. 720 с.
10. Ландшафтна архітектура, дизайн середовища, садово-паркове господарство: термінологічний словник-довідник / В. В. Пушкар [та ін.]. Київ: ЦП "Компринт", 2019. 424 с.
11. Латинські словникові уроки на Інтернет Поліглоті. Режим доступу: <http://www.internetpolyglot.com/ukrainian/lessons-ln-uk>
12. Тести з латинської мови: для студентів факультету лісового господарства та факультету садово-паркового господарства та ландшафтної архітектури. Уклад. О. Ю. Балалаєва. Київ: 2003. 50 с.
13. Ухаль, М. М. Латинська мова: підручник. Ужгород: Говерла, 2017. 319 с.
14. Шаманова, Н. Є. Латинська мова: навчальний посібник з вивчення дисципліни. Миколаїв: НУК, 2021. 141 с.
15. Шинкарук, О. В., Вакулик, І. І. Моніторинг зелених насаджень і реєстр назв дерев та кущів: проблемні питання опису. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Філологічні науки. 2018. Вип.281. 157-162. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_fil.n_2018_281_21
16. Kushnir, A. I., Vakulyk, I. I. Value of unique old trees – a natural monument. Biological resources and nature managment. 2018; 10 (3–4): 176–182.
17. Shynkaruk, V. D., Balalaieva, O. Iu., Vakulyk, I. I. Lingua Latina agrobiologica [Latin agrobiological]. K.: Milenium, 2017. 528.